

یادداشت

روس هابه ایران پشت می کند؟

بهرام امیراحمدیان

کارشناس مسائل بین الملل

موضع گیری اخیر روسیه درباره کریدور جعلی «زنگزور» و همکاری با جمهوری آذربایجان برای فعال سازی آن بازتاب منفی زیادی بین سیاستمداران، اساتید دانشگاه، متخصصان حمل و نقل و ترانزیت و سایت های خبری ایران داشته است. اعلام حمایت پوتین از رئیس جمهوری آذربایجان به همان اندازه حمایت ولادیمیر پوتین از موضع گیری رهبران امارات متحده عربی درباره جزایر سه گانه ایران در خلیج فارس، موجب حیرت ایرانیان شده است. روسیه در جریان احداث خط لوله گاز ایران به ارمنستان مانع ادامه آن به گرجستان شد. روسیه در ساخت نیروگاه هسته ای بوشهر و تحویل سامانه خریداری شده پدافندی اس ۳۰۰ درست در زمان تهدید غرب به حمله نظامی ایران، خلف وعده کرد. مردم ایران این موارد را به یاد دارند. طرح احداث راه اندازی کریدور به اصطلاح زنگزور، از سوی رهبران کرم لین و باکو، بدون در نظر گرفتن تعریف بین المللی کریدور و فشار بر اعمال حاکمیت کشوری مستقل و دارای حق حاکمیت بر سرزمین خود مورد ملاحظه قرار می گیرد. این مسائل پس از جنگ دوم قره باغ در نوامبر سال ۲۰۲۰ و ورود شخص رئیس جمهوری فدراسیون روسیه به مساله امضای موافقتنامه آتش بس پیش آمده است که هنوز تبعات منفی آن مانعی جدی در برقراری صلح بین طرفین درگیر شده است. مناقشه قره باغ پس از فروپاشی شوروی، در سال ۱۹۹۲ از سوی شورای امنیت سازمان ملل به «سازمان امنیت و همکاری در اروپا» واگذار شد که این سازمان «گروه مینسک» را به ریاست مشترک سه کشور «فرانسه، ایالات متحده و روسیه» تاسیس کرد. در مه سال ۱۹۹۴ آتش بس بین دو طرف برقرار شد. این وضعیت همچنان ادامه داشت و اجلاس هایی در سال های مختلف برای مذاکرات صلح بین طرفین برگزار شد که در نهایت بدون پیشرفت باقی ماند. سرانجام در نوامبر ۲۰۲۰ با حمله نظامی جمهوری آذربایجان به قلمرو اشغالی، ارمنستان ناگزیر به تخلیه اراضی شد. ورود روسیه به مساله مناقشه و دعوت از طرفین برای امضای موافقتنامه (بدون مشارکت دو عضو دیگر ریاست گروه)، مساله را گرچه به ظاهر حل ولی در حقیقت موجب بیچیدگی بیشتر و ادامه بحران شد. براساس بند ۵ موافقتنامه، مقرر شد آذربایجان برای ارتباط ارمنه بومی ساکن در منطقه قره باغ با ارمنستان، گذرگاهی تحت تأمین امنیت سربازان روسی به نام «دالان لاجین» در اختیار آنان قرار دهد و در مقابل ارمنستان به موازات ورود ارس در جنوب، امکان ارتباط بین نخجوان با آذربایجان را تسهیل نماید. روسیه در فرایند امور موفق به تأمین امنیت ارمنه بومی ساکن در قره باغ نشده و با حمله نظامی آذربایجان به قره باغ، در سال ۲۰۲۲ بیش از ۱۲۰ هزار ارمنه بومی ساکن ناگزیر به فرار به ارمنستان شدند. با تعطیلی دالان لاجین، ارمنستان نیز مانع برقراری ارتباط نخجوان با خاک اصلی جمهوری آذربایجان شد. متعاقب این مساله ترکیه و جمهوری آذربایجان با تهدید نظامی بر ایجاد کریدور در خاک ارمنستان حتی با مخالفت دولت ارمنستان بافشاری داشتند. جمهوری اسلامی ایران با هر نوع تغییر در مرز مشترک خود با ارمنستان (به طول ۴۱ کیلومتر مشترک بین دو کشور) مخالفت ورزیده و مانع از هر گونه اعمال فشار بر ارمنستان شد. در نهایت با ابتکار جمهوری اسلامی ایران مقرر شد برای ارتباط ساکنان جمهوری خودمختار نخجوان با خاک اصلی جمهوری آذربایجان از همان مسیر جمهوری اسلامی ایرانکه از آغاز درگیری ها در سال ۱۹۸۸ از آن بهره مند می شدند، کماکان بهره مند شوند. در نهایت مقرر شد با همکاری ایران و جمهوری آذربایجان کریدوری به نام «کریدور ارس» با بهبود مسیر قبلی در خاک جمهوری اسلامی ایران، ارتباط دو سوی یاد شده را برقرار نماید که جمهوری آذربایجان از آن استقبال و همکاری خود را با ایران آغاز کرد که در دیدار اردیبهشت ماه سال جاری سران دو کشور در افتتاح سد خدا آفرین بران تأکید شد. ورود دوباره روسیه به کریدور ناموجود «زنگزور» و خالت غیرقابل قبول روسیه به روابط ایران با کشورهای هم مرز در منطقه است. ایرانیان از حمایت سیاسی و نظامی در جهت تأمین منافع ملی خود را داراست و به روسیه هشدار می دهد که در مسائل داخلی ایران و روابط با همسایگان هم مرز دخالت نکند. ایران در بدترین شرایط تحریمی غرب علیه روسیه، به سبب تجاوز نظامی به اوکراین، کریدور شمال - جنوب را که در سال ۲۰۰۰ بین روسیه ایران و هند به امضا رسیده و روسیه و هند هیچ اقدامی برای فعال سازی آن به بهانه قرار داشتن ایران در تحریم های غرب، انجام نداده بودند، مسدود نکرده است. ایران بدون نیاز به کریدور شمال - جنوب با بهره مندی از بیش از ۳۰۰۰۰ کیلومتر سواحل در خلیج فارس و دریای عمان، با جهان ارتباط دریایی دارد. این مورد از سوی صاحب نظران حمل و نقل و فعالان سیاسی مورد تأکید است. زیر بر این باور هستند که «کریدور شمال - جنوب» مزایای قابل توجهی برای ایران ندارد و در زمان امضای این موافقتنامه روسیه آن را به عنوان «کریدوری استراتژیک» برای روز بحران (مانند شرایط کنونی تحریم روسیه از سوی غرب) در نظر گرفته بود. فعالان بخش حمل و نقل، کارشناسان سیاسی و صاحب نظران محیط زیست، تأکید دارند که روسیه با تأکید بر اتصال ریلی رشت استرا با بیشتر برای منافع خود در چارچوب راهایی از بن بست های احتمالی آینده (ادامه اشغال بخش هایی از گرجستان و اوکراین) و تحریم های غرب، بدان نیازمند خواهند بود و توجه اقتصادی، زیست محیطی، برای ایران متصور نیست و ایران می تواند در پروژه های مهمتری چون راه آهن چابهار - زاهدان سرمایه های خود را تخصص دهد. در این راستا راه آهن ایران از دو سو با آسیای مرکزی (سرخس و اینچه برون) و راه آهن روسیه اتصال دارد. مهمتر اینکه امضای موافقتنامه کریدور شمال جنوب در مسیر «روسیه - دریای خزر- ایران - خلیج فارس» تعریف شده است و این بهترین مسیر برای کریدور بر در سری است که بیش از ۲۴ سال، فعالیت مورد انتظار را نداشته و به قول صاحب نظران روس «کریدوری کاغذی» بوده است. امنیت ملی ایران از سوی شمال با بهره مندی از «کریدور شمال جنوب» (مفاد موافقتنامه سال ۲۰۰۰ سنت پترزبورگ) و «کریدور ارس» و عدم احداث کریدور جعلی «زنگزور» و عدم «اتصال ریلی رشت - استارا» بیشتر تأمین می شود.

حشمت‌ا... فلاح‌ت پیشه در گفت‌و‌گو با «آرمان ملی»:

پزشکیان هر چه زودتر پای ایران را از جنگ اوکراین بیرون بکشند

هریس و ترامپ هر دو به دنبال پایان تنش با ایران هستند

کشورهای اروپایی علیه ایران در دام روسیه افتاده‌اند

دوشنبه ۲۶ • ۰۶ • ۱۴۰۳
شماره ۱۹۲۱
سال پنجم
۱۲ ربیع الاول ۱۴۴۶ / ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۴

armanmeli.ir

در ایران حاکم بوده دیپلمات های ایرانی در جنگ اوکراین غایب بودند. آقای پزشکیان باید دیپلماسی را به مساله اوکراین بازگرداند. بدون تردید اگر این اتفاق رخ ندهد دومین آسیب در زمینه سیاست خارجی در دوران ریاست جمهوری پزشکیان وارد خواهد شد. آسیب اول زمانی بود که در دولت سیزدهم برجام فدای جنگ اوکراین شد. آسیب دوم اما زمانی است که به دلیل اتهام دخالت ایران در جنگ اوکراین و همکاری با روسیه مکانیسم ماشه علیه ایران فعال شود که این اتفاق می تواند یک آسیب جدی در سیاست خارجی در دوران ریاست جمهوری پزشکیان برای ایران باشد.»

آرمان ملی- احسان انصاری: مهم ترین دستاورد سفر پزشکیان به عراق چه بود؟ چرا رئیس جمهور، عراق را به عنوان نخستین مقصد سیاست خارجی خود انتخاب کرد؟ مهم ترین اولویت های سیاست خارجی دولت پزشکیان چه خواهد بود؟ پیروزی هریس یا ترامپ چه تاثیری در رویکرد سیاست خارجی دولت پزشکیان خواهد داشت؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر حشمت ا... فلاح ت پیشه، تحلیلگر روابط خارجی گفت‌و‌گو کرده است. فلاح ت پیشه معتقد است: «مهم ترین اولویت دولت پزشکیان در زمینه سیاست خارجی این است که پای ایران را از جنگ اوکراین بیرون بکشند. متأسفانه تاکنون به علت رویکردی که در مقابل جنگ اوکراین

زمانی که آقای پزشکیان اعلام کرد برای رشد اقتصادی ۸ درصدی نیازمند حداقل ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی است به خوبی به این مسأله آگاه است که بدون رفع موانع ایران در افای تی اف، پایان دادن به تحریم‌ها و البته تنش زدایی با کشورهای منطقه و جهان ایران نمی‌تواند این سرمایه‌گذاری خارجی را جذب کند. واقعیت این است که با نگاه به شرق امکان جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای ایران وجود ندارد. در شرایط کنونی بانک‌های چینی نیز به دلیل قرار داشتن ایران در لیست سیاه اف ای تی اف در عمل امکان سرمایه‌گذاری در ایران را از بین برده‌اند. روسیه نیز درگیر مسائل خودش است و کسی در ایران روی سرمایه‌گذاری روسیه حساب باز نکند. برای سرمایه‌گذاری روسیه نیازمند همکاری با روسیه هستیم. روسیه نیز درگیر مسائل خودش است و کسی در ایران روی سرمایه‌گذاری روسیه حساب باز نکند. من معتقدم آقای پزشکیان باید یک بسته جدی تنش‌زدایی را روی میز بگذارد و همه میزهای وزارت خارجه باید مأمور شوند که در حوزه‌های خودشان به سمت تنش زدایی حرکت کنند. لازم است که از هزینه‌ها و از اعتبار سیاسی در سیاست خارجی است. رئیس‌جمهور و اعضای شورای عالی امنیت ملی باید یک بسته جامع تنش‌زدایی به استقیال جهان امروز برونند. برخلاف کسانی که عنوان می‌کنند ایران بیشترین دشمن را در بین کشورهای جهان دارند من معتقدم حتی یک دشمن هم برای کشور زیاد است و ایران باید خط‌های حوزه سیاست خارجی را کاهش داده و فرصت‌های پیش‌رو را بیشتر کند.

چرا پزشکیان برای نخستین سفر خارجی خود عراق را انتخاب کرد و این سفر چه دستاوردهایی برای کشور به همراه داشت؟

سفر آقای پزشکیان به عراق یک سفر متفاوت بود و من معتقدم باید از شکل برگزاری این سفر استقبال کرد. رئیس‌جمهور در این سفر به چهار شهر مهم عراق یعنی بغداد، سلیمانیه، اربیل و بصره سفر کرد و به خوبی نشان داد که عراق را در قالب کلی و ملی آن می‌بیند. یکی از ایرادات دیپلماسی جمهوری اسلامی در عراق این بود که متأسفانه که عده‌ای سیاست خارجی کشور را در عراق به سمت بخشی‌نگری سوق دادند. این در حالی است که در عراق باید با همه اعم از شیعه و سنی و کردها کار کرد. از نظر شکلی سفر آقای پزشکیان قابل توجه بود، اما من قبل از این سفر نیز عنوان کردم ایران باید چهار محور مواصلاتی را در این سفر نهایی کند و وزیر راه نیز رئیس‌جمهور راهمراهی کند تا خط آهن های چهارگانه که به هم متصل شوند که از جنوب عبارتند از شلمچه به بصره، مهران - نجف - کربلا، تهران - بغداد و مهم‌تر از همه آنها سندانج به اقلیم کردستان عراق است. این چهار راه اگر به هم برسند یکی از کریدورهایی شلوغ منطقه‌ای شکل می‌گیرد. ایران و عراق باید یک کارگزار در این زمینه شکل بدهند و هنگامی که خطوط تنش به همکاری تبدیل شود بسیاری از تنش‌ها و بین خواهد رفت و ایران و عراق از رسیدن به ظرفیت ۵۰ میلیارد دلار مبادلات دو جانبه برخوردار خواهند شد. دام دیگری که ممکن است پیش روی دولت پزشکیان باید دامی است که اسرائیل پهن کرد است. بنابراین به دنبال این است که جنگ را تا زمانی ادامه بدهد که حملات نقطه زنی علیه ایران صورت بگیرد تا امکان حساس ایران مورد هدف قرار بگیرد. این سیاستی است که نتایج‌ها در دستور کار خود قرار داده است. در شرایطی که ایران و اسرائیل هیچ ارتباطی باهم ندارند و ایران، اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسد چاره جلوگیری از جنگ بین ایران و اسرائیل شکل‌گیری مذاکرات جدید بین ایران و آمریکا است.

۲ هزار و ۴۰۰ کیلومتری را طی کرد که این امر منجر به ترس و وحشت صهیونیست‌ها شد. بیش از ۲ میلیون صهیونیست به سمت پنجاه‌هزار فارگرددند و این رویداد برای اولین بار در تاریخ دشمن صهیونیستی رخ می‌دهد. سخنگوی نیروهای مسلح یمن هم افزوده این عملیات در چارچوب مرحله پنجم و در نتیجه تلاش گسترده بخش موشکی نیروهای مسلح یمن در گسترش فناوری موشکی انجام شد تا بتوانیم با چالش‌های نبرد با دشمن صهیونیستی مقابله و از تمام موانع و سامانه‌های دفاعی آمریکا و اسرائیل کیفیت این عملیات نوشت: این موشک در مدت زمان ۱۱ دقیقه و ۳۰ ثانیه، مسافت

زمانی که آقای پزشکیان اعلام کرد به شرایط رقابت‌های انتخابات آمریکا پیروزی کدام گزینه بیشتر می‌تواند به اهداف سیاست خارجی دولت پزشکیان کمک کند؟

من معتقدم برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران داره. به عبارت دیگر آن چیزی که باید تغییر کند در تهران است و نه واشنگتن. از سوی دیگر برای نخستین بار است که دو حزب اصلی آمریکا یعنی جمهوری خواهان و دموکرات‌ها مهم‌ترین چالش‌های سیاست خارجی این کشور در آینده روسیه است. مهم‌ترین چالش آمریکا اتفاقاتی است که در اوکراین در حال رخ دادن است و آمریکا ناتوان تا دیگر هستند. به همین دلیل هر کدام از دو نامزد ریاست جمهوری آمریکا که روی کار بیاید به دنبال پایان دادن تنش با ایران هستند. من معتقدم پوتین نیز این موضوع را درک کرده و با گروکشی در زنگزور به دنبال ایجاد مشغله برای ایران است. پوتین حتی تلاش می‌کند با کشاندن ایران به جنگ اوکراین ایران را وابسته به روسیه و جنگ اوکراین نشان بدهد. به همین دلیل باید عنوان کرد برای اولین بار آنچه باید تغییر کند در تهران است و نه واشنگتن. اگر در تهران تصمیم‌گیری شود که ایران وارد یک روند تنش‌زدایی جدی با آمریکا شود هر کسی که در آمریکا به قدرت برسد از اینکه تنش‌ها را با ایران کاهش بدهد استقبال خواهد کرد و به تنش اصلی یعنی تنش با روسیه بپردازد. در چنین شرایطی پزشکیان باید مراقب باشد که وارد دام جدی نشود.

پزشکیان ممکن است در چه دایمی گرفتار شود؟

دامی که روسیه پهن کرده و ادا کردن کشورهای اروپایی به استفاده از مکانیسم ماشه علیه ایران است. روس‌ها می‌دانند که مانند جنگ‌های جهانی نمی‌توانند یک جبهه متحد را برای خود شکل بدهند. در دو جنگ جهانی در ابتدا متحدین بودند که جبهه تشکیل دادند و پس از آن متفقین در مقابل آنها قرار گرفتند. این در حالی است که روسیه در جهان امروز هیچ متحدی ندارند و به همین دلیل روی ایران و کره شمالی در کنار خود حساب باز کرده‌اند. حتی چین نیز حاضر نشد در زمین پوتین بازی کند. روس‌ها می‌دانند به دلیل اینکه سیاست تنش با ایران اولویت خود را در آمریکا داده و آمریکا به دنبال تنش‌زدایی با ایران هستند به همین دلیل نوعی اصرار در روسیه و متأسفانه برخی در ایران وجود دارد که به دنبال وصل کردن ایران به جنگ اوکراین هستند. در چنین شرایطی کشورهای اروپایی که حاضر نبودند پرونده ایران را به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع بدهند در شرایط کنونی به دام روسیه نزدیک شده‌اند. روسیه به دنبال این است که پای ایران را به جنگ اوکراین بکشاند و این جایی است که کشورهای اروپایی که حاضر نبودند به دلیل مسأله هسته‌ای مکانیسم ماشه را علیه ایران فعال کنند با استفاده از اتهام همکاری تسلیحاتی ایران و روسیه در جنگ اوکراین در عمل به سمت استفاده از مکانیسم ماشه حرکت می‌کنند.

در چنین شرایطی مهم‌ترین اولویت‌های سیاست خارجی دولت پزشکیان چه باید باشد؟

مهم‌ترین اولویت دولت پزشکیان در زمینه سیاست خارجی این است که پای ایران را از جنگ اوکراین بیرون بکشند. متأسفانه تاکنون به علت رویکردی که در مقابل جنگ اوکراین در ایران حاکم بوده دیپلمات‌های ایرانی در جنگ اوکراین غایب بودند.

آرمان ملی از تغییر موازنه قدرت در برابر اسرائیل گزارش می‌دهد:

از یمین تا اسرائیل فقط ۹۰۰ ثانیه

دشمن را تشدید و ضعف آن را آشکار کرد؛ شجاعت مردم یمن در مقابله با استخبار آمریکایی و ظلم و ستم رژیم صهیونیستی بیانگر پایبندی ملت برادر یمن برای یاری ملت فلسطین است. *فرد ۱۰ میلیون اسرائیلی به سمت پناهگاه همچنین یک منبع خبری در ارتباط با کیفیت این عملیات نوشت: این موشک در مدت زمان ۱۱ دقیقه و ۳۰ ثانیه، مسافت

رهگیری آن ناکام ماند. الجزیره نیز خبر داد که ایزر خطر در مرکز اراضی اشغالی و در حدود ۲۰ شهرک و شهر در شرق و جنوب تل‌آویو به صدا درآمد. یک مقام وزارت دفاع یمن نیز خاطرنشان کرد که دیگر جای امنی در اسرائیل وجود ندارد و جنگ نامحدود است. جهاد اسلامی ضمن تمجید از حمله موشکی یمن به تل‌آویو تأکید کرد: حمله قهرمانان یمن برادر را قلب یاقا «تل‌آویو» بحران‌های

تلنگر

بی‌نصب‌ماندن ایران از طرح‌های ترانزیتی

یکی از پیامدهای ژئوپلیتیکی تحریم‌های آمریکا علیه ایران بعد از خروج از برجام، تلاش این کشور برای انزوای جمهوری اسلامی بود. تحریم‌ها باعث شد تا از سال ۱۴۰۰ کشورهای شرقی مانند چین و روسیه با درک موقعیت ایران در تحریم و نیازمندی‌های کشورهایشان در تأمین کالاهای اساسی برای نشان دادن کارآمدی دولت در شرایط تحریم، بخش زیادی از نیاز ایران به کالاهای اساسی را در فقدان ارتباط ایران با سایر کشورها تأمین نمایند. تحریم‌ها موجب شد تا اگرچه صادرات نفتی ایران به روسیه از دوره‌های قبل سبقت گیرد، اما افزایش واردات در دولت سیزدهم به افزایش ناترازی تجارت خارجی منجر شد. براساس آمار رسمی منتشرشده از سوی گمرک جمهوری اسلامی ایران تراز تجاری کشور در این سال بیش از ۱۶ میلیارد دلار کاهش داشته و در این سال واردات از صادرات پیشی گرفته است. کارشناسان معتقدند «میزان منفی شدن تراز تجاری کشور در سال ۱۴۰۲ از سال ۱۳۹۰ تا این سال سابقه نداشته است، اما در سال ۱۴۰۲ دولت با آمارسازی و آماربازی صادرات نفتی را در سنجش تراز تجاری کشور به حساب آورد.»

چگونه تحریم‌های آمریکا موضع ایران در قفقاز را تضعیف کرد؟

در تمام سال‌هایی که ایران در تحریم بود کشورهای همسایه کشورهای به ویژه جمهوری آذربایجان تلاش کردند، با بهره برداری از فرصت تحریم ایران، علاوه بر افزایش حجم تجارت خارجی، مسیرهای ژئوپلیتیکی تجارت را به نحوه تغییر دهند که انزوای ایران را بیش از قبل تقویت کرده و به سهم بیشتری را به رقبای منطقه‌ای ایران اختصاص دهند. برای نمونه جمهوری آذربایجان طی دو سال گذشته چندین بزرگراه جدید برای افزایش ترانزیت کالاهای خارجی افتتاح کرده و در نظر دارد حجم ترانزیت را تا سال ۲۰۳۰ به ۷۰ تا ۱۰۰ میلیون تن برساند و بخش اعظم این رشد نیز از طریق ترانزیت زمینی و کامیون‌ها خواهد بود؛ موضوعی که اهمیت کریدور زنگزور و درآمد آن برای ارمنستان یا گزینه‌های آذربایجان را بر ایران را بیشتر برجسته می‌کند. علاوه بر این جمهوری آذربایجان با ۲۵ میلیون تن ترانزیت بین‌المللی کالاهای خارجی، هم‌کنون دو برابر ایران حجم ترانزیت دارد. نیمی از کالاهای گرجستان راهی ترکیه می‌شود و نیمی دیگر مربوط به ترانزیت کالاهای ایرانی به روسیه و بالعکس است. جمهوری آذربایجان به رغم باز شدن کریدور جدیدی از خاک ایران، کماکان برکشایش زنگزور تأکید دارد، چرا که قرار گرفتن ایران در لیست سیاه گروه ویژه اقدام مالی در پولشوپی (اف ای تی اف)، نقل و انتقالات مالی اعتبار بیمه بازرگانان را با مشکل مواجه کرده و انگیزه هم در این افراد که عمدتاً غیر ایرانی هستند برای دور زدن تحریم‌های ایران وجود ندارد. در چنین شرایط خودی خود موجب تجارت از مسیرهای جدیدی ایران از بین می‌رود. این در حالی است که جمهوری آذربایجان همچنین می‌خواهد تا سال ۲۰۳۰ ترانزیت کالاهای خارجی را سه تا چهار برابر کند و عملاً به غیر از خاک ایران، به کریدور زنگزور و حتی افزایش ظرفیت ترانزیت بخشی از کالاهای ترانزیتی مربوط به کشورهای اروپایی است که اصولاً به خاطر قرار گرفتن ایران در لیست سیاه اف ای تی اف نمی‌توانند و نمی‌خواهند کالاهایشان از طریق خاک ایران ترانزیت شود. از این رو زنگزور در شرایط تحریم‌های آمریکا مورد حمایت ائتلاف اروپا نیز قرار گرفته است. ایران به خاطر تحریم‌ها و عدم توسعه زیرساخت‌های خود که نیاز به منابع ارزی دارد، از اکثر طرح‌های ترانزیتی منطقه خاورمیانه فاصله گرفته است. سیاست دولت سیزدهم در افزایش صادرات به روسیه درصد قابل توجهی از صادرات نفتی را در بر گرفت تا بتواند مزیت سیاست همسایگی را تأمین کند، اما آنچه دولت سیزدهم از آن غفلت کرد، فقدان دیدگاهی همه‌جانبه در بازنگری دوستان رقیب ایران بود. این موضوع باعث شد تا بدون در نظر گرفتن اینکه صادرات نفت در شرایط تحریم نه فقط وابستگی ایران به روسیه و چین را افزایش می‌دهد، بلکه انزوای ایران در صادرات نفت، به‌اثر فشاری در اختیار روسیه برای «تهارت امتیازات ژئوپلیتیکی» تبدیل می‌شود. اهمیت تحریم‌های ایران آنچنان است که عراق طرح ۱۷ میلیارد دلاری کریدور کریدور شمال - جنوب از خاک ایران خواهد شد. هند و عربستان سعودی نیز به همراه امارات متحده عربی پروژه عظیم ترانزیتی از هند تا خاورمیانه و اروپا را بریزی کرده‌اند که همراه با کریدور چین - آسیای میانه - قفقاز - ترکیه، عملاً ایران را از مسیر ترانزیت شرق - غرب منزوی خواهند کرد. تحلیلگران معتقدند در شرایط اتخاذ سیاست خارجی غیرمتوازن و فراگیر، حتی کشورهای دوست ایران به فراخور منافع ملی خودشان با ایران معامله خواهند کرد و سیاست‌های راهبردی‌ای کشورهای آسراس نقاط ضعف ایران در تحریم و نیازمندی‌های ضروری کشورمان طراحی خواهد شد. موضوعی که نمونه عینی آن در پروژه زنگزور قابل مشاهده بود.